

Tanulói kísérlet Ajánlott évfolyam: 8. Időtartam: 45'	Árvízvédelem Fokgazdálkodás		FÖLDRAJZ VÍZBUROK VIZSGÁLATAI
---	--	---	--

Kötelező védőeszköz: 	Balesetvédelmi rendszabályok:
---	--------------------------------------

Az emberek már folyószabályozások előtt is védekeztek az árvizek ellen. Amikor a folyó kilépett medréből, előntötte az alacsonyabb területeket, kitöltve ezáltal az egykor elhagyott folyómedreket, mélyedéseket. Noha a lakosság a magasabb térszíneken építette fel hajlékát, amikor a folyó vízszintje veszélyeztette házaikat, a homokból és sárból épített védősáncokon kívül ún. fokokba terelték a vizet ereken, mesterségesen ásott csatornákon keresztül. A nagyvíz levonulásával a vizet vagy a folyóba visszavezették, vagy az ártérben tartották. A fokban maradt víz ívóhelyet biztosított a halaknak, de szárazság idején ezt a vizet öntözésre használták, a szélén nőtt nádat pedig szintén felhasználta a lakosság. Ezt nevezzük fokgazdálkodásnak.

1. Tanulói kísérlet: Készítsük el a fokgazdálkodás modelljét!

Szükséges eszközök: <ul style="list-style-type: none"> • Terepasztal vagy egy nagyobb méretű üveglap • Homokozó lapát • Rajztábla, vagy üveglap, amely belefér az üveglapba • Kis locsolókanna, vagy főzőpohár (lombik) 	Szükséges anyagok: <ul style="list-style-type: none"> • Nedves homok • Víz • Apró, színes gyöngyszemek (a vízben élő állatok-halak-szemléltetéséhez) a vízbe téve
--	---

A kísérlet menete:

- Készítsünk papírból házakat, háziállatokat!
- Az üveglapba tegyünk nedves homokot! Egyengessük el úgy, hogy legyen rajta magasabb és alacsonyabb térszín!
- A mélyebb térszínbe készítsünk kanyargó folyómedret!
- A rajz alapján készítsük el a „fokot”, melyet kössünk össze egy érrel/ csatornával, a csatornát egy műanyag lappal, vagy mikroszkóp tárgylemezével zárjuk el a medertől!
- A magasabb térszínre állítsunk házmodelleket, melyet papírból készítettünk!
- Engedjük fel óvatosan vízzel a folyómedret! Amikor kilép a mederből a víz, vegyük el a tárgylemezt a csatornából!

Megfigyelési szempontok:

- Mi történik a vízzel?
- Miért előnyös fokokba engedni a vizet?

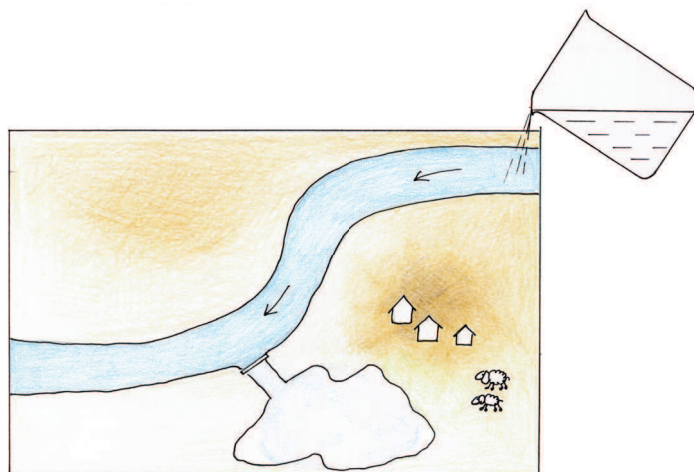
Mit tapasztaltál?

.....

.....

.....

.....

Mire következtetsz?

.....

.....

.....

Tudod -e? Mi a Vásárhelyi- terv?

.....

.....

.....

Nézz utána! Mi volt az egyik legjelentősebb állati eredetű fehérjeforrása a magyaroknak a folyószabályozás előtt?

.....

.....

.....

Hallottad-e?

A tanya szó eredeti jelentése a halászathoz kötődik. Olyan területet vízmelléki halászhelyet jelentett, ahol a halászok szerszámaikat tartották.